

ΡΩΣΣΙΚΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΗΛΙΟΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑ

Ηλιος φαίνεται σαν να λυώνει πάνω στο μπλάβο μεσημεριώτικο ουρανό, καθώς σκορπίζει δλόθερμες τις πολύχρωμες άχτιδες του στα νερά και στη γη. Η μωσοκομιμένη θάλασσα σκεπάζεται από μιάν όπάλινη όμιχλη. Τά γαλάζια κύματα λάμπουν σαν νάνα άπ' άστάλι. Μιά δυνατή μωρωδιά άρμύρας φτάνει ως τό έρμηιο άφοργιάλι.

Τά κύματα προχωρούν σιγά—σιγά και ξεψηχούν βαρυστοιμένα άπάνω σε σωρούς άπό σταχτιές πέτρες. Κυλιούνται άργά πρός τό γαλό, παίζουν με τά χαλίκια και τά κόνινα ν' άναδίνουν άπαλούς ήχους. Είνε κύματα ήμερα, καθαρά σαν τό γαλί, χωρίς άφρούς άπάνω τους.

Πάνω άπ' τό βουνό άπλώνεται μιá γαλαζοπράσινη καταχινιά. Τά πράσινα φύλλα τών έληών λάμπουν άντίκρου στον ήλιο σαν παληό άσπυ.

Πάνω στις σκοτεινές βελιδένιες φυλλωσιές τών κήπων πού άπλώνονται στις βουνοπλαγιές λαμποκοπά τό χρυσάφι τών πορτοκαλλιών και τών λεμονιών. Τά κόκκινα λουλούδια στις ρωδιές ξεχωρίζουν φανταχτερά, και παντού ύπάρχουν άνθη.

Πόσο φαίνεται ν' άγαπά ό ήλιος τή γη! Πάνω στις πέτρες στέκουν δυό ψαράδες. Ό ένας είναι γέρος και φοράει μεγάλη φάβηνο κοπέλλο. Έχει πρόσωπο τραχύ πού στα μάγουλα, στο πηγούνι και πάνω άπό τά χείλη είναι σκεπασμένο μ' άψηές ψαρές τρίχες. Η μήτη του είναι κόκκινη και τά χέρια του καμμένα άπό τόν ήλιο.

Ό γέρο ψαράς έχει ριξει τήν πετονιά του μέσα στη θάλασσα, μακριά, και ό ίδιος κάθεται σ' ένα βράχο με τά κρεμασμένα πάνω άπ' τό νερό. Ένα κύμα τά φτάνει πότε—πότε και τά βρέχει, και τότε καθαρές, χοντρές στάλες νερού ξαναπέφτουν στη θάλασσα.

Πίσω άπό τό γέρο, άκουμπώντας με τόν άγκώνα του σ' ένα βράχο, στέκει ένας νέος, ένα ψηλόλιγγο παλληκάρι με μαύρα μάτια. Φορεί κόκκινο σκούφο στο κεφάλι του κ' έχει σκεπασμένο τό εϊρωστο κορμί του με μιάν άσπρη φανέλλα. Τό παντελόνι του είναι άνασπρωμένο ως τά γόνατα. Στριβει τό μαύρο μουστάκι του με τό δεξί του χέρι και κνιτάζει σκεφτικά τή θάλασσα.

Πέρα στο πέλαγο, στ' άνοιχτά, σαλεύουν μαύρες σειρές άπό ψαροκάβια. Και πιο μακριά, μόλις διακρίνεται ένα λευκό πανί στον όρίζοντα. Τό λευκό πανί μένει άκίνητο και φαίνεται να λυώνει σαν σύννεφο κάτω άπό τόν ήλιο.

—Είνε καμιά πλούσια κυρία; ρωτάει ό γέρος με βραχνή φωνή, προσπαθώντας του κάκου να στανωρώση τά πόδια του.

Κι' ό νέος άποκρίνεται σιγά: —'Ετσι μου φαίνεται. Φορεί μιá διαμαντένια καρφίτσα και σκουλαρίκια με μεγάλες πέτρες, μπλάβες σαν τή θάλασσα. Έχει άκκια πολλά δαχτυλίδια κ' ένα ρολόι. Θαρρώ πώς είναι Άμερικάνος...

—Κι' είναι όμορφος;

—Ό, ναι! Είναι πολύ άδύνατη, άλήθεια, μα έχει κάτι μάτια άπαράλλαχτα σαν λουλούδια κ' ένα στόμα τόσο μικρό, πού κ' όταν άκόμα μιλάει, φαίνεται κλειστό...

—Είνε τό στόμα τών γυναικών πού δεν άγατούν, παρό μιá φορά στη ζωή τους.

—'Ετσι θαρρώ κ' έγώ....

Ό γέρος τράβηξε τήν πετονιά, κνιτάξε μορφάζοντας τ' άδειανό άγκίστρο του και ειπε με γέλιο:

—Τά ψάρια είναι γνωστικά. Να μην έχης καμιά άμφιβολία ν' αυτό....

Ό γέρος έβαλε καινούργιο δόλωμα κ' έφριξε τήν πετονιά του μακριά στη θάλασσα.

—Ειπες πώς τήν πήγες περίπατο με τή βάρκα τό πρωί; ρώτησε.

—Τήν ώρα πού γυρίζαμε έβγαψε ό ήλιος! άπάντησε ό νέος άνωστενάζοντας βαθειά.

—Και σουδωσε είκοσι λίρες;

—Ναι.

—Μπορούσε να σου δώση και περισσότερες.

—Βέβαια, μπορούσε να μου δώση και πιο πολλά.

—Και τί τής έλεγεσ άπάνω—κάτω;

Ό νέος ταράχτηκε και χαμήλωσε περίλυπα τό κεφάλι.

—Δέν ξέρει παρό καμιά δεκαριά Ιταλικές λέξεις, ειπε, και ν' αυτό μείναμε σιωπηλοί...

—Νά άληθινή άγάπη! ειπε ό γέρος, γυρίζοντας τό πρόσωπό του πρός τό σύντροφό του και χαμογελώντας σε τρόπο πού φάνηκαν τά γερά του δόντια. Χνιτά στην καρδιά σαν άστραπή και μένει βουβή, όπως έκείνη....

Τό παλληκάρι σήκωσε μιá μεγάλη πέτρα κ' ήταν έτοιμο να τήν πετάξει στη θάλασσα. Τήν έφριξε όμως πίσω άπ' τόν όμο του, λέγοντας:

—Πολλές φορές δεν μπορεί να καταλάβη κανείς τί θέλουν οι άνθρωποι όταν μιλούν άλλες γλώσσες....

—Λένε πώς μιá μέρα θάνα άλλοιώτικα, ειπε ό γέρος, ύστερ' από μικρή σκέψη.

Πάνω άπό τήν μπλάβα έπαφάνεια τής θάλασσας, πέρα μέσ' στην άντάρα τήν πηχτή σαν γάλα, γλιστρώνει άθόρυβα ένα καράβι, όμοιο με σύννεφο οσιά.

—Πάει για τή Σικελία! ειπε ό γέρος, δείχνοντας τό καράβι.

'Επειτα έβγαλε ένα μακρύ παράξενο πιστόφο, τόκοψε σε δυό και άφου πρόσφερε στο σύντροφό του τό μισό, τόν ρώτησε:

—Τι συλλογίζοσούν όταν καθόσουν μαζί τής μέσ' στη βάρκα;

—Ό άνθρωπος πάντα συλλογίζεται τήν εύτυχία....

—Γι' αυτό είναι πάντα άμυαλος! ειπε ό γέρος σιγαλά.

Κατόπιν άρχισαν κ' οι δυό τους να κνιτίζουν. Τά γαλανά δαχτυλιδάκια του κνιτού πεπούσαν στον ασάλευτον άγέρα πού ήταν γεμάτος από τήν πλούσια μωρωδιά τής όμορφης γής και τής ήσυχης θάλασσας.

—'Εγώ τής τραγουδούσα, ειπε ό νέος, κ' αυτή χαμογελούσε....

—'Αλήθεια;

—Μά ξέρεις πώς τραγουδά άσχημα....

—Ναι, τό ξέρω.

—'Επειτα τράβηξα πάνω τά κουτιά και τήν κνιτάξα στα μάτια....

—Ό!

—Ναι, τήν εκνιτάξα, λέγοντας με τό νό μου: «Νά, είμαι μπροστά σου, νέος και δυνατός, ενώ σου φαίνεσαι μελαγχολική. Άγάπησέ με και κάνε με εύτυχιμένο....»

—'Ηταν άληθινά θλιμμένη;

—Και πούδς πλούσιος πηγαινει σε ξένα μέρη όταν είναι εύτυχιμένος;

—Δίημο έχεις, παιδί μου. Και νι άλλο έλεγες;

«—'Οραίζομαι στ' όνομα τής Παναγιάς—έλεγα μέσα μου— πώς θάμαι καλό; μαζί σου και όλοι όσοι θά ζουν κοντά μου θάνα εύτυχιμένοι...»

—'Οραία, όραία! φώναξε ό γέρος ρίχνοντας πρός τά πίσω τό μεγάλο του κεφάλι και ξεσπώντας σ' ένα γέλιο ήχηρό.

«—Θά σου είμαι πάντα πιστός», συλλογίζομουν.

—Σωστά.

«—Θέλω να ζήσοιμε μαζί λίγον καιρό, έλεγα μέσα μου. Θά σ' άγαπά όσο έπιθυμεί ή καρδιά σου και θά σου μένω πάντα πιστός...»

—'Επειτα;

«—Μπορείς, αν θέλεις, να μου δώσης κάμποσα χρήματα για ν' αγοράσω μ' αυτά μιá βάρκα μου πατρίδα και θά σε θυμούμαι πάντα μου, όσο ζω, και θά σε συλλογίζομαι, μ' εύγνωμοσύνη...»

—Καλά τά ειπες ως αυτού.

—'Υστερα όμως, όταν ξεμείρωσε πειά, μου φαινόταν πώς δεν έπιθυμούσα τίποτε, πώς δεν μ' έννοιαζε για χρήματα, πώς δεν ήθελα παρό μονάχα αυτήν, για λίγες στιγμές άκόμα...

—Καλά, καλά, παλληκάρι μου! ειπε συγκινημένος ό γέρος.

—Μού φαίνεται, μπάρμπα Πέτρο, έξακολούθησε ό νέος, πώς είναι πιο τίμιος άπ' τούς άλλους εκείνος πού ζητά μονάχα λίγη εύτυχία....

Ό γέρος έσώπαινε. Τά παχειά κόκκινα χείλη του έμειναν ασάλευτα. Τό βαθύ του βλέμμα είχε καρφωθεί στα πράσινα νερά.

—'Ω σάλε μίο! (Ό ήλιε μου).

—Ναι, ναι, ειπε ό γέρος ξαφνικά, κουνώντας τό κεφάλι του. Η μικρή εύτυχία είναι όνειρο τών τίμιων άνθρώπων, μα ή μεγάλη εύτυχία είναι καλύτερη. Οι φτωχοί είναι όραϊότεροι, μα οι πλούσιοι δυνατώτεροι. 'Ετσι συμβαίνει πάντα....

Τά κύματα λικνίζονται πιο άργά τώρα προτού ξεψηχούν. Γαλάζια σύννεφα κνιτούν άπάνω άπ' τά κεφάλια τών ψαράδων.

Ό συγγραφέας του διηγήματος Μάξιμ Γκόρκυ.

ΟΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ ΜΠΡΑΜ ΣΤΟΥ ΟΥΚΕΡ

Ο ΓΥΙΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΡΥΚΟΛΑΚΑ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

ΟΛΑΤΑΥΤΑ πρέπει να υπάρχει στον πύργο κάποιο τέτοιο μυστικό διαμέρισμα. Πού βρίσκεται όμως;

Χτές τη νύχτα η μικρή έγγονή του καθηγητού έδειξε πάλι σημεία άνησυχίας. Μισοσηκώθηκε έξωφρα στο κρεβάτι της κι άρχισε να κυττάη άφρημένα γύρω, σαν κάτι να ζητούσε. Ευπνήσαμε άμέσως τον καθηγητή. Μας έγγενε να μην κάνουμε τον ελάχιστο θόρυβο και τη φέρομε στον έαυτό της ή την τρομάξουμε, και στάθηκε πλάι της, με το βλέμμα κερραωμένο άπάνω της.

Η νέα σηκώθηκε άπ' το κρεβάτι της, φόρεσε πρόχειρα και ντυσταγμένα το φόρεμά της και σαν να μην μās έβλεπε, σαν να μην ύπνοχαμε καθόλου γι' αυτή, τραβήξε με τα πόδια γυμνά προς την πόρτα.

Μαντεϊόντας τον σκοπό της ο καθηγητής, πρόλαβε και πήρε το κλειδί άπ' την κλειδαριά.

Η νέα δεν κατάλαβε τίποτα. Πλησίασε στην πόρτα και προσπάθησε ν' άνοιξη. Μάταια βασανίζοταν επί άρκετή ώρα. Στο τέλος άπόκαμε, άναστένανε λυπημένα και ξαναγύρισε στο κρεβάτι της.

Γύρισα και κύτταξα τον καθηγητή Βάν 'Ελισγγ. Τα μάτια του άστραφταν. Φαινόταν έξαιρετικά εύχαριστημένος. 'Αλλά γιατί;...

Μās πήρε σε μιá γωνία και μās ειπε: — 'Ο Θεός μās βοηθάει! Θα βρούμε το μέρος που κρύβεται ο βρυκόλακας. Είμαι άπολύτως βέβαιος πειά γι' αυτό.

— Πώς; ρωτήσαμε. — 'Απλούστατα, ο βρυκόλακας έπηρεάζει τη μικρή μου έγγονή.

Όπως ο μαγνήτης τραβάει το σίδηρο, έτσι κι αυτός ο καταραμένος την τραβάει κοντά του. Θα μπορούσα να σταματήσω το κακό αυτό, τη σατανική αυτή έπηρεα. Μά έχομε καιρό γι' αυτό άργότερα, όταν έξοτώσουμε το βδελυρό τέρας. Προς το παρόν, πρέπει να γίνη το έξής: Θα λάβουμε δια μās τα μέτρα, θα όπλισθούμε καλά κι αύριο τη νύχτα, όταν η έγγονή μου σηκωθεί πάλι άπ' το κρεβάτι της και θελήσει να βγη έξω άπ' την αίθουσα αυτή, δεν θα την έμποδίσουμε. Θα την αφήσουμε να προχωρήσει ελεύθερα, παρακολουθώντας την βήμα προς βήμα. Κι είμαι βέβαιος πώς θα μās φέρη στη φωνή του τέρατος.

— Τη νύχτα; ψιθύρισε με τρόμο. — Φυσικά. Γιατί διατίζετε; — Γιατί τη νύχτα ο βρυκόλακας είναι πανίσχυρος. Ό' αντιληφθή τα πάντα. Μπορεί να μās κάνει κακό.

— Έχετε δίκιο, αλλά τί πρέπει να γίνη; — 'Αν ήταν δυνατόν να γίνουν όλ' αυτά την ήμέρα;

— Μακάρι να μπορούσε να γίνη αυτό, μα δεν το πιστεύω. Πάντως θα δοκιμάσουμε...

Εμείναμε άγρυπνοι ως το πρωί. Τίποτε το έκτακτο δεν συνέβη ως πού βγήκε ο ήλιος.

(Άπ' το 'Ημερολόγιο της Μίνας 'Αρκερ).

Το μεσημέρι σήμερα ο καθηγητής Βάν 'Ελισγγ ύπνώτισε την έγγονή του και της ζήτησε να μās οδηγήση στην κρύπτη του βρυκόλακα.

Η νέα σηκώθηκε επάνω και προχώρησε έξω από την αίθουσα. Έβαδίζαμε ξοπίσω της συγκινημένοι, με τις καρδιές σφιγμένες.

Θα τελείωνε άραγε η τραγική ιστορία μας; — Θα κατορθώναμε την ήμέρα αυτή να στείλουμε στον 'Αδη τον άπισσο γυνό του κόμητος Δράκουλα;

— Ημαστε άνοητοι.

Η έγγονή του καθηγητού προχώρησε στο διάδρομο, πέρασε από

το νέος σηκώνεται θεθως πειά και τραγουδεί σιγά, με το τουγκό κωλημένο στην άκρη του στόματός του. Γέρνει λίγο προς τα πίσω, στανρώνει τα χέρια μπρός στο στήθος του και κυττάζει τη θέλασσα με μάτια όνειροπόλα.

Ο γέρος στέκει πάντα άσάλευτος. Το κεφάλι του είναι προσημένο άπάνω στο στήθος του και φαίνεται σαν να κοιμάται.

Η γαλιάνες σιές που άπλώνονται στα βουνά, γίνηκαν τώρα πιο σκοτεινές και άπαλές.

Κι' ο νέος τραγουδά: — 'Ω σόλε μίο!

'Ο ήλιος είν' ώμορφος, γλυκειά μου, πιο ώμορφος κι' άπ' το πρόσωπό σου.

Δούσε με τώρα με το φώς σου και γέμισέ μου την καρδιά μου!...

Τα πράσινα κύματα γελοών άδιάκοπα, εύθιμα και πεταχτά, στην άπείρανη θέλασσα πού τη φωτίζει ο όλόλαμπρος ήλιος...

ΜΑΞΙΜ ΓΚΟΡΚΥ

διάφορες αίθουσες κι' έξωφρα στάθηκε ακίνητη μπρός στη σκάλα πού ώδηγοόσε στο επάνω πάτωμα. Έπλενέθη τότε ο καθηγητής και της φώναξε έπιτακτικά:

— Προχώρησε!

Η νέα δεν κουνήθηκε άπ' τη θέση της. — Προχώρησε! Ξαναφώναξε ο Βάν 'Ελισγγ.

Η δύστυχη μικρούλα ύπάκουσε. — Άρχισε ν' άνεβαίνη τα σκαλιά σιγά-σιγά, σαν να δίσταζε, σαν να μην ήθελε να προχωρήση.

Φτάσαμε στο επάνω πάτωμα του πύργου. Η νέα ξαναστάθηκε εκεί. 'Ο καθηγητής έπενέθη και πάλιν. Μά αυτή τη φορά μάταια την πρόσταζε να προχωρήση.

Η νέα άντιστεκόταν. Έμεινε πεισματικά κερραωμένη στη θέση της. Κι' όταν ο καθηγητής της φώναξε συγκεντρώνοντας όλη του την έπιβολή στη φωνή του, να συνεχίση τον δρόμο της, ή μικρούλα άφησε μιá κραυγή πόνου και σωριάστηκε κάτω στο πάτωμα, θρηνηώντας άτελιπσιμένα και τραυλίζοντας:

— 'Οχι, όχι, δεν το θέλω, δεν πρέπει, δεν μπορώ... δεν μπορώ!... Θέλετε να του κάνετε κακό... Θέλετε να τον σκοτώσετε... Γιατί;... Γιατί;...

Ενώ μιλούσε έτσι, σπαρτάριζε σαν το ψάρι.

Γύρισα και κύτταξα τον καθηγητή. Ήταν κατάκλωμος.

— Φτάνει! ψιθύρισε. 'Υπάρχει κίνδυνος να πάθη ή άγαπημένη μου έγγονή κανένα άνεπανόρθωτο κακό. 'Αν και ύπνωτισμένη, καταλαβαίνει τους σκοπούς μας και άντιδρά. 'Ας μη χάνουμε καιρό...

Συγχρόνως ο Βάν 'Ελισγγ έσκυψε, άρπαξε στην άγκαλιά του τη νέα και κατέβηκε τρέχοντας στο διαμέρισμά μας. Εκεί την ξύπνησε, μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα. Η μικρούλα δεν κατάλαβε, δεν μάντεψε τίποτα άπ' ό,τι συνέβη. Φαινόταν όμως ύπερβολικά κουρασμένη και ο καθηγητής την συμβούλεψε να πλαγιάση.

— Και τώρα, μās ειπε ο Βάν 'Ελισγγ όταν μείναμε μόνοι μας, δεν μās μένει παρά να κάνουμε τη νύχτα εκείνο πού προσπαθήσαμε να κάνουμε προδ' όλίγου. 'Αν ο βρυκόλακας θελήσει να τραβήξη κοντά του

άπόψε την έγγονή μου, θα την αφήσουμε να βγη από την αίθουσα και θα την παρακολουθήσουμε. Οί κίνδυνοι είνε μεγάλοι, μα δεν μπορεί να γίνη άλλωώς.

(Άπ' το 'Ημερολόγιο του 'Ιωάνθαν 'Αρκερ).

Μās καταράστηκε ο Θεός φαίνεται...

Τα σχέδιά μας άνετρατίτησαν. Τρομερή συμφορά μās έπληξε. 'Ο καθηγητής είνε τρελλός άπ' την άπελπισία του. Τί θα γίνη πλέον;

Βρισκόμαστε το άπόγευμα στην αλλη του πύργου και μιλούσαμε.

Επάνω είχαν μείνει τα δυό κορίτσια. 'Ο Πιοτός ήταν μαζί μας.

Πάνω στη συζήτηση, δεν καταλάβαμε, άλλομονο, πώς ο ήλιος είχε δύσει προδ' ενός τεταρτού. Στα πανύψηλα αυτά βουνά άπατάται κανείς εύκολα άπ' το αντιφέγγισμα της δύσεως.

Πρώτος ο καθηγητής άντελήφθη τί είχε συμβεί, άνησύχησε κι' έτρεξε ν' άνέβη στον πύργο. Προηγείτο μερικά βήματα. 'Εγώ κι' ή Μίνα τον άκολουθούσαμε.

Έξωφρα τον άκούσαμε να φωνάζη άπελπισμένα:

— Κατάρα!... Κατάρα!... Το παιδί μου!... Πού είνε το παιδί μου;...

Τρέξαμε άμέσως κοντά του και με την πρώτη ματιά πού ρίξαμε στο δωμάτιο, καταλάβαμε τί είχε συμβεί, τί έκανε τον καθηγητή να κραυγάξη άπελπισμένα.

Μέσα στην κάμαρη δεν βρισκόταν παρά μονάχα ή κόρη μας. Καθισμένη σε μιá πολυθρόνα, μισοπλαιασμένη στα βελούδενια χρυσοκέντητα προσέφαλα, κοιμόταν.

Η έγγονή του καθηγητού Βάν 'Ελισγγ έλειπε.

Η κόρη μας πετάχτηκε τρομαγμένη άκούγοντας τις κραυγές του καθηγητού και μās κύτταζε αστοιχημένη.

Ο Βάν 'Ελισγγ έτρεξε άμέσως κοντά της και τη ρώτησε με φωνή πού την έπνιγε και την έκανε υπόκωφη ή μεγάλη του αγωνία:

— Το παιδί μου, ή έγγονή μου, πού είνε το παιδί μου;

Η κόρη μας κύτταξε άνησυχια γύρω της, χωρίς να δώση άπάντησι. Φαινόταν ακόμα ξαλομένη άπ' το ξαφνικό της ξύπνημα. Σιγά-σιγά όμως ή ζάλη της πέρασε, άρχισε να καταλαβαίνη, έμάντεψε την τρομερή αλήθεια και έξασπασε σε δυνατά κλάματα.

Η Μίνα κήθηκε πλάι της και την πήρε στην άγκαλιά της.

Ο καθηγητής έτρεμε δόλοληρος.

Προσπάθησε να κάνει άπαλή τη φωνή του και ειπε στην κόρη μας, πιάνοντας της το χέρι:

— Συγγνώμη, μικρούλα μου, άν σ' έτρομάξα. Μά πείτε μας, πείτε μας γρήγορα, πού είνε ή φίλη σας, πού είνε ή έγγονή μου;

(Άκολουθεί)